

OBRTNI VESTNIK

Strokovni list za povzdigo in napredek slovenskega obrtništva.

»Obrtni Vestnik«

izhaja mesečno dvakrat, i. s.
vsakega 5. in 20. v mesecu
ter stane celoletno . . . K 5.—
polletno . . . » 2-60
posamezna številka 30 vin.

Oficijalno glasilo „Dež. zveze kranjskih obrtnih zadrug v Ljubljani“
in „Zveze južnoštajerskih obrtnih zadrug“ s sedežem v Laškem trgu
ter v teh včlanjenih zadrug.

Nefrankirani dopisi se ne sprejemajo. Rokopisi se ne vračajo.
Ponatis dovoljen le z navedbo vira.

Cene inseratom:

$\frac{1}{32}$ strani pri enkratni objavi
K 1-50, pri večkratnih objavah
primeren popust.

Uredništvo in upravnništvo:
Ljubljana, Sodna ulica 2.

I. letnik.

V Ljubljani, 5. julija 1914.

Štev. 7.

Obrtni shod v Ljutomeru.

(Konec.)

Gosp. Franchetti prinaša zborovalcem pozdrave „Deželne zveze kranjskih obrtnih zadrug“. Ker vidi tako veliko število zborovalcev, upa, da postane obrtni stan važen faktor v življenju štajerskih Slovencev. K izvajanjem predgovornika omenja, da je mogoče celi začrtani program izvesti, tem prej, ker vlada med obrtniki res zanimanje za vsa ta vprašanja. Dosedaj smo pogostokrat morali čutiti na lastni koži posledice svoje neorganiziranosti. Posnemajmo svoje pomočnike, ki so s pomočjo socijalnodemokratske stranke dosegli mnogo več kot mojstri. Organizirajmo se, ker le z organizacijo moremo kaj doseči. Gode se nam krivice pri obrtnih oblastih; odpravili jih bomo le z organizacijo. Na želje in zahteve obrtnih organizacij se oblastva ozirajo, na želje posameznih obrtnikov pa ne. Zato snujmo obrtne zadruge. Toda samo to še ni dovolj, marveč dolžnost slehernega je tudi, da sodeluje v zadrugi, se udeležuje obrtnih zborov, stavi predloge in nasvete, poroča o šikanah, katerim je izpostavljen s strani oblastev ter o nasprotovanju protivnikov obrtnega stanu. Štajerski tovariši, Vi imate že svojo zvezo, ki deluje izborna, kar mi je iz lastne izkušnje znano. Vas zborovalce bom stavil svojim kranjskim tovarišem za vzgled, kajti danes je več mlačnosti med njimi kakor med vami.

Toda ni dovolj, da se združimo na združnem polju, treba je tudi da se združimo na društvenem polju. Želim, da se združijo vsi slovenski obrtniki v celoto, ki naj bi bila slovenski obrtniški parlament. Podobno organizacijo imajo nemški obrtniki na Štajerskem pod vodstvom Einspinnerja in Krebsa.

Važno je tudi vprašanje lastnega glasila za organizacijo. Sedaj se je tretjič pričel izdajati strokovni list „Obrtni Vestnik“ kot glasilo kranjske in štajerske obrtne zveze. Zgubljati besedi glede potrebe takega glasila bi bilo odveč. Pač pa bi bila sramota za

obrotni stan, ako bi vsled njih brezbržnosti list se ne mogel vzdržati.

Poročilo „Obrtnik in narodni boj ter obrtni kredit“ poda g. Volk iz Šoštanja. V prvem delu svojega poročila navaja, da je na Spodnjem Štajerskem nad 10.000 mojstrov, ki plačujejo skupno gotovo znaten del davkov. Pravic pa nimajo nobenih, niti doma ne. Domače politične stranke samo izrabljajo obrtnike. Pri volitvah nas pač poznajo tako liberalci kakor klerikalci, po volitvah pa nas takoj pozabijo.

Gre za starostno zavarovanje, ki je tudi za naš stan velikanske važnosti, toda ni se še kateremukoli poslancu zljubilo stopiti pred nas ter nas vprašati, kakšne so naše želje glede starostnega zavarovanja. Kaže najbolj za slovenskega obrtnika, da je nadstrankarski. Ne imejmo torej s strankami nič opraviti ter skusimo raje po znanem geslu: „Kjer se prepirata dva, tretji dobiček ima“ iz strankarskih bojov izbiti zase kak dobiček.

Glede vprašanja obrtniškega kredita navaja poročevalec lep vzgled samopomoči, ki ga je dalo obrtništvo v Šoštanju. Le-tam se je ustanovilo že pred leti Obrtno hranilno in posojilno društvo. Začetkoma je bilo 16 članov, danes jih je že nad 160. Zadruga ima deleže po 30 K, ima omejeno zavezo in se bavi z eskontom knjižnih terjatev. Uspeh najboljši. Poročevalec priporoča ustanovitev podobnih kreditnih društev, oziroma zadrug, vsaj za vsak sodni okraj. Odsvetuje pa prenzke deleže ter zahteva za take zadruge deleže po 100 K, ki bi se lahko plačevali tudi v obrokih.

Starosta štajerskih bojnikov za obrtniške pravice g. Rebek iz Celja poroča o strokovni obrtniški organizaciji. Prinese na govorniški oder bilančno tehtnico in pravi, da je mnogo premišljeval, kaj bi se dalo še storiti za napredek slovenskih obrtnikov in prišel je na neko posebno misel. Ta se tiče pač v prvi vrsti kovačev, kleparjev in ključavničarjev, toda zanimala bo tudi druge. Industrije Slovenci nimamo. Moramo jo še-le ustanoviti. Izdelovati pa znamo tudi mi sami vse to, kar znajo naši nasprotniki, samo pravilno je

treba naše delo organizirati. Za danes hočem kovačem in ključavničarjem ljutomerskega okoliša na podlagi tele balančne tehtnice pokazati boljšo bodočnost. Čisto priprosta stvar je, taka tehtnica. Vse, kar vidite na njej, je lito železo. Posamezni deli se kupijo kot surovina. Sestava se da izvršiti le z ročnim delom in nikdar ni mogoča pri tem konkurenca s stroji. Investicije treba malo; pilo in še nekaj malenkosti. Vse investicije stanejo par kron. Zasluži se lahko lepo. Surovine pri tej tehtnici pridejo na 10 do 12 kron, prodaja se jo lahko za 20 kron. Delo enega dne je torej dovolj dobro plačano. Govornik nasvetuje ustanovitev surovinske zadruge za ljutomerski, ormoški in gornjeradgonski okraj. Ta zadruga naj združi kovače in ključavničarje omenjenih okrajev. Vlada naj pošlje svojega inštruktorja, ki naj priredi večtedenski poučni tečaj v Ljutomeru, na katerem se bodo člani zadruge natančno naučili izdelovati balančno tehtnico in kjer se jih bo poučevalo tudi glede uporabe tež v posameznih državah, ki bi prihajale za porabo teh tehtnic v pošte, to so Avstrija, Ogrska, Hrvaška, Bosna in Hercegovina, Srbija, Bolgarija, Črna gora in Turčija ter Grška. S pomočjo konzulatov pa bi se morala organizirati prodaja. Danes se izdelujejo te tehtnice na Nižje Avstrijskem in na Češkem, na jugu ni nobene. Pot do Carigrada nam je odprta. Kakor imajo n. pr. na Koroškem Boroveljci svojo puškarijo, v Kropi svoje žebelarje, tako bi v Ljutomeru dobili izdelovalce balančnih tehtnic. Več tisoč bi se jih lahko izdelalo vsako leto. Kadar kovač in ključavničar nima drugega dela, pa bi izdeloval balančne tehtnice. Lepi tisočaki bi prišli iz drugih krajev med vas, kar bi pomagalo povzdigniti vašo blagostanje. Za druge kraje pa se bo sčasoma moralo najti nekaj podobnega iz druge stroke.

Vsi govorniki so želi za svoja izvajanja toplo zahvalo. 4. točka „Obrtni naraščaj in šolstvo ter obrtni škodljivci“ je odpadla, ker je predavatelj g. Čretnik bil žal zadržan priti na shod.

Predsednik Zupanc omenja, s kako odločnostjo je nastopil dež. poslanec dr. Kukovec v dež. zboru za pravice obrtniškega stanu.

Dr. Kukovec omenja na kratko zgodovinski razvoj obrtništva. Že pred stoletji so imeli obrtniki posebne predprave in so postali nositelji vsega blagostanja, kar se danes opaža osobito na Angleškem. Iz obrti je postala industrija, ta je prinesla s seboj trgovino. Angleški narod je prišel na podlagi obrtniške pridnosti in iznajdljivosti do gospodstva sveta. Tudi danes tvorijo obrtniki poseben, važen stan. To je izraženo tudi v obrtnem redu. Toda razmere glede življenja in borenja za kruh so se pri obrtništvu temeljito spremenile, in sicer na slabše, zato je tem nujnejše, da vsi, ki uvidevajo veliko važnost obrtništva za naše

narodno življenje, pomagajo odbijati krivice, ki jih pripravljajo sovražniki obrtništva. Obrtni red ima jasne predpise, ki govore proti fušarstvu. Nekaj nečuvenga za naš čas in pa za naš slov. narod, nekaj sramotnega se je zgodilo v deželni zboru štajerskem, da se je proti tem načelom delalo. V Gradcu je bil pripravljen udarec proti stavbinskemu obrtništvu. V imenu kmeta in bojda v korist kmetom naj bi se predpisi, ki veljajo za obrt, ne uvaževali. Zahtevalo se je, da bi smeli na deželi stavbinska dela izvrševati tudi ljudje, ki niso mojstri. Na prvi hip se vidi to za kmečko ljudstvo potrebno in koristno, škodljivo pa je za vas, tesarji in zidarji, in v pričo nameravanih krivic ne smete molčati. Če hočete na svojo bodočnost računati, potem boste nastopili danes vsi složno proti svojim škodljivcem. Tudi obrtniki iz nestavbenih strok, kajti kar se je danes zgodilo proti tesarjem in zidarjem, to se v prihodnje lahko zgodi proti kovačem in drugim obrtnikom. Vaš predsednik je danes rekel, da je sam kriv, kdor ima usta, pa ne govori. Ta krivda zadene tudi njega, ker ni takrat, ko se je šlo za navedene zadeve v deželni zboru, takoj sklical obrtnikov na shod, kjer bi se odločno protestiralo proti storjenim sklepom dež. zbora. Zmiraj se je treba oglasiti, kadar gre za vaše koristi. Razne misli so se danes izrekle. G. Franchetti je nasvetoval društveno organizacijo obrtništva, da si bo le-to tudi na politično življenje pridobilo vpliva po nemškem vzorcu. Gosp. Volk pa se je izrazil ravno nasprotno. Obrtnik naj nima nič opraviti s „strankarstvom“. Pritrdim, da obrtna zadružna organizacija ne sme imeti s strankarstvom ničesar opraviti. Tudi za narod se bo v tej organizaciji z nepristranskim delom največ doseglo. Nikakor pa ne smete omalovaževati nasvetov gosp. Franchettija. Ne nastopati v vprašanih dnevne politike, bi bilo za vas nevarno. Volilna orožja danes niso določena po stanovih, temveč po ozemljih. Obrtniki si dobe posluš samo na ta način, da ob času volitev zahtevajo od nastopajočih kandidatov izjave v prid obrtnim koristim. Če pa mislite po Volkovem, potem nobeden poslanec ne bo obvezan delati za vas. Škodljivo je za nas v narodnem oziru, če se naša javna politika žene na koristi samo enega stanu. Skrbeti imamo dolžnost za vse stanove, ki so potrebni. Kmetu se ni treba prav nič bati, da bi se mu zaradi obrtnikov slabše godilo. Če bi se to upoštevalo, potem bi kmečki poslanci nikdar ne mogli nastopati proti vam. Slovenski obrtniki predstavljajo tudi v kmečkih okrajih s svojim ugledom tako velikansko politično moč, da ne bode mogel nikjer nikdar biti izvoljen proti njih volji poslanec, ki bi bil obrtništvu sovražen. Te moči se zavedajte in poslužite in upravičil se bode sčasoma moj vsiklik, s katerim končujem: Slovensko obrtništvo, v tvojem taboru je bodočnost slovenskega naroda.

Predsednik Zupanc se toplo zahvali edinemu zagovorniku slov. obrtništva v dež. zboru in predlaga resolucijo, v kateri se odločno protestira proti nastopu poslancev v štaj. dež. zboru zoper koristi obrtništva in se izraža topla zahvala dr. Kukovcu. Niti eden navzočih ne glasuje proti resoluciji, kar je dalo povod velikemu navdušenju. Nato se zahvaljuje g. Franchetti g. dr. Kukovcu in starosti Rebeku za njunino idealno požrtvovalnost v prid slovenskemu obrtništvu. Navdušeno poziva slov. štajerske obrtnike, da se oklene svoje strokovne organizacije. Nato Zupanc javi, da so se opravičili, ozir. poslali pozdrave sledeči: Mozirski obrtniki, g. Šušterič (Žalec), Obrtna zadruga Slov. Bistrica, g. Jeglič v Kranju, Klub obrtnih pomočnikov v Mariboru, Nar. soc. zveza v Mariboru, dr. Kalan (Celje) itd. Dr. Korošec se je opravičil iz Budimpešte. Zadrugi inštruktor Hornung je pisal iz Gradca, da je zadržan. Niti se mu ni zljubilo dostaviti običajne želje za lep uspeh zborovanja. Konec vemo, da se nemškutarskih bojnih prireditev rad udeležuje, je bilo med zborovalci veliko ogorčenja in je predsedstvo odposlalo namestništvu hud protest v zadevi postopanja inštruktorja in obrtnih oblasti napram slov. obrtništvu. Senatnemu predsedniku dr. Ploju se je odposlala zahvala za njegovo naklonjenost, ki jo je vedno kazal našemu obrtnemu gibanju. Nato z živio-klici zaključi tri ure trajajoče krasno zborovanje.

Po shodu se je vršil pri Kukovcu skupen obed vnanjih udeležencev. Govorili so navdušene napitnice: Zadravec g. Horvatu, ki je vodil v Ljutomeru priprave za shod, dr. Koderman obrtništvu kot najvažnejšemu činitelju v boju za spodnještajerske trge in mesta, dr. Kukovec zaslužnima voditeljema organizacije Zadravcu in Zupancu, Zupanc dr. Kukovcu in Franchettiju, Kukovec Rebeku, Zadravec Volkcu.

Kdor je bil na tem zborovanju, ne bo tako hitro nanj pozabil. Zato tudi upamo, da bo rodilo to zborovanje tiste uspehe, katere smo mu želeli i mi, namreč spopolnitev obrtne organizacije ter pridobitev ugleda in gospodarske moči obrtnega stanu.

Krojaška dela v kaznilnicah.

V zadnji seji trgoveške in obrtniške zbornice kranjske dne 16. junija je stavil zbornični svetnik gosp. Eng. Franchetti na zbornično predsedstvo sledečo interpelacijo:

Častita zbornica! Že velikokrat so se pritoževale razne obrtne organizacije radi neopravičene konkurence, kateri so izpostavljene posamezne obrtniške kategorije s strani prisilnih delavnic in kaznilnic. Kakor znano, je tudi častita zbornica že storila vse potrebne korake

v ta namen, da bi se opustilo v prisilnih delavnicah obrtniško delo, vendar ves ta trud do sedaj še ni imel pravega uspeha. Justično ministrstvo stoji namreč na stališču, da morajo kaznenci nekaj delati. In ministrstvo samo je odredilo, da se jih uvaja in vporablja za dela, ki pripadajo pravzaprav in edino obrtnikom.

Mi obrtniki smo še vedno mnenja in sicer popolnoma upravičeno, da pripada to delo edino le nam, da toraj ne zadoščajo koraki, ki so se storili doslej v ta namen, da dosednji uspehi niso dovoljni, da je tedaj nadaljevati s pritožbami toliko časa, dokler se ne preneha popolnoma s tem delom v kaznilnicah in prisilnih delavnicah.

Pred kratkem — lansko leto je bilo to — smo imeli čast opazovati, kako so kaznjenci slikali deželno sodišče. Gospoda! To delo spada ljubljanskim sobnim slikarjem, ki imajo bore malo dela in zaslužka, zato pa morajo plačevati tem večje davke.

Pred dvema letoma pa se je dogodil v Postojni slučaj, ki z bengalično lučjo kaže, na kakšnem stališču stoji glede tega vprašanja justična uprava. V tamošnje zapore so dobili slučajno kaznjenca, ki je bil črko-slikar, in ta je moral napraviti na tamošnjem sodišču nanovo vse napise; sodišče namreč ni smatralo za umestno in potrebno, oddati že prej to delo samostojnemu obrtniku, če tudi so bili napisi že dalj časa sem komaj čitljivi, nasprotno čakalo je toliko časa, da je dobilo v zapore za to delo sposobnega kaznjenca.

Take in enake stvari se ponavljajo še vedno.

Kakor se čujejo vesti, namerava železniško ministrstvo oddati v najkrajšem času napravo službenih oblek za uslužbence, ki so zaposleni pri državnih železnicah, in sicer za dobo treh let. Med pravosodnim in železniškim ministrstvom obstoja dogovor, da se odda polovica teh del kaznilnicam.

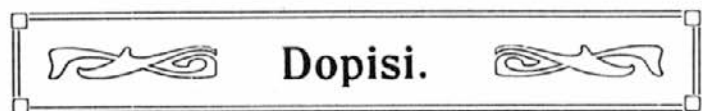
Splošno je znano, kako je narastla v zadnjih letih druginja in kako hudo je prizadet obrtni stan sploh radi denarnega pomanjkanja in radi dragega kredita. Zlasti pa trpi sedaj krojaški stan občutno pomanjkanje dela ob slabem in počasnem plačevanju. Razmere so ravno sedaj izredno slabe in zahtevajo posebnega uvaževanja.

Na mestu bi bilo torej, da se z ozirom na te res slabe razmere, v katerih se nahaja krojaški stan, odda to pot celotno potrebščino službenih oprav železničarjev izključno v izvršitev krojačem. Pri tem povdarjam posebej, da se krojaškega dela izvršuje že itak jako mnogo v državnih kaznilnicah.

Zato si dovoljujem vprašati častito predsedstvo, ali mu je kaj znanega glede oddaje teh del ter ali hoče storiti v pritrilnem slučaju korake v prilog krojaškemu stanu?

Zbornični tajnik g. dr. Windischer je odgovoril v imenu predsedstva na to interpelacijo, da je tudi

čulo o tej oddaji in da je zbornica že odposlala na pristojna mesta vloge, da naj se to pot oddajo vsa krojaška dela krojaškim mojstrom in nič kaznilnicam.

Dopisi.

Odgovor ključavničarjem, ali kako mislijo mizarji.

Na dopis v zadnji številki „Obrtnega Vestnika“, koder se pritožujejo ključavničarji z dežele glede nabijanja oken in vrat, bi imel kot mizar tudi nekaj pripomniti in sicer:

Ne vem, kako si laste ključavničarji pravico, da je nabijanje oken in vrat delo ključavničarja? Dobro se še spominjam, ko so to delo opravljali ključavničarji, in zakaj? Takrat so ključavničarji tudi izdelovali vse ključavnice, nasadila in sploh kar je bilo potreba za okna in vrata. Danes je pač drugače. Vprašam vse ključavničarje, ako eden izmed njih napravi danes še kako ključavnico, nasadilo ali sploh kar se rabi za okovo vrat in oken, razen če napravi kake zapiralne droge, drugega pa čisto nič. On ravno tako kupi v prodajalni kakor mizar, samo eno moram omeniti, mislim, da s temi besedami ne želim ključavničarjev, če rečem, da ključavničarji tega dela ne morejo tako čisto izvršiti kot mizarji, ker njih delavnice niso za to urejene in pri eventualni pomoči z obličem, če je okno ali vrata nekoliko prenizko ali previsoko, ne ve na pravem mestu vedno pomagati. In kaj je konec? Okno ima preveč zraka; izgovoril bi se seveda na mizarja, da je on to tako izvršil. Nazadnje bi mizar moral zopet popravljati.

Torej roke proč od tega, kar spada na vsak način v našo stroko. Mizar, ki napravi razno pohištvo, bi tudi moral pustiti omaro, posteljo itd. okovati od ključavničarja. Lepo bi se zahvalil, da bi mizar napravil kako fino omaro in bi moral isto poslati ključavničarju v delavnico, koder lete iskre in železni odpadki, kako bi ista izgledala. Uverjen sem, da bi take omare sam ne postavil v svojo sobo, če bi bila dva dni v njegovi tesni delavnici, predno bi je mizar zopet ne popravil. Tako je, dragi stanovski tovariši. Gotovo privoščim vsakemu rokodelcu svoj zaslužek in vsakrati naj izvršuje to, kar spada v njegovo stroko. Nabijanje oken in vrat pa le mirno prepustite mizarjem, ker ste uverjeni, da on kupi tam, koder vi; kar pa spada v vašo stroko, pa mizar — vsaj resen mož, odda itak ključavničarju.

Mizar za veliko večino stan. kolegov.

Težave obrtnih organizacij v Gorici.

Poročal sem že, da smo hoteli sklicati obrtni sestanek v Gorici. Danes pa moramo poročati, da smo morali preložiti ta sestanek na nedoločen čas, ker so se oni obrtniki, ki imajo poleg obrta še kako malo trgovino, izjavili proti temu, da bi se ločili trgovci in obrtniki v dve stranki.

Na drugi strani so pa pri nas zopet obrtniki in sicer večina njih, kateri žele, da bi bilo društvo obrtnikov glede strokovnega delovanja ločeno od trgovcev, pač pa da bi imeli s temi tudi nekaj skupnega in sicer posredovalnico za nastavljanje vajencev v trgovini in obrti, posredovalnico za pomočnike, skupne prostore, skupno agitacijo za volitve v trgovsko in obrtno zbornico ter reklamno agitacijo kakor druge temu slične zadeve, katere niso strokovne in ne škodujejo niti obrtu niti obratno.

Mislim, da bi to bilo edino pametno za uspešno delovanje obrtnega društva, kajti skupno društvo smo že imeli v Gorici, toda to se ni obneslo in tudi ni moglo živeti, ker je bil odbor mešan in sicer tako, da so imeli trgovci in njih sotrudniki večino in so zato tudi delali samo za sebe in svoje sotrudnike, katerim sta se že priredila dva tečaja za knjigovodstvo in drugo, dočim se obrtnikom ni dalo prav ničesar. Ti so imeli samo čast plačevati, toda kmalu so se tudi te časti naveličali in koncem konca seveda se tudi odpovedali članstvu. Ker so obrtniki izstopili kakor tudi trgovski sotrudniki, ki so si ustvarili lastno društvo, je število članov močno padlo in so gg. trgovci bili sedaj že dvakrat prisiljeni sklicati dva občna zbora z dnevnim redom: Razpustitev društva. Udeležba na obeh občnih zbora je pa bila prav pičila in se razpustitev ni mogla izvesti, ker ni bilo navzočih niti eno četrtno članov. V tretjič sklicani občni zbor je bil še bolj prazen, ker se ga je udeležil en sam sklicatelj! Tako spi sedaj „Trgovsko in obrtno društvo“ v Gorici spanje pravičnega. Do razpustitve ne pride, delovati pa ne more, ker nima članov. Društvo obstoji že nad 10 let. Pet let je še nekaj delalo, zadnjih pet let pa prav malo ali prav nič.

Sedaj pride vprašanje, zakaj je moglo pet let skupno delovati? Odgovorjam, da zato, ker se je slovensko trgovstvo in obrtništvo takrat v Gorici začelo šele razvijati in se je nastopalo z združenimi močmi in ker je takrat bilo tudi še število majhno. Sedaj pa, ko je samo v Gorici okoli 100 slovenskih obrtnikov in trgovcev tudi čez 20, je to nemogoče, kajti obrt ima več svojih teženj, trgovci pa svoje, vendar pa imajo po pravilih trgovci večino v društvu. In to je vzrok, zakaj je društveno delovanje prenehalo.

(Op. urednika: Naj se pa skliče občni zbor, na katerega dnevnem redu je prememba pravil, potem

morda gre. Drugače je škoda za eventuelno društveno premoženje.)

Ker trgovec ne mara nikdar zastopati interesov obrtnika in narobe tudi obrtnik ne interesov trgovca, zato se usojam, gospod urednik, podati svoje mnenje glede ustanovitve našega Obrtnega društva. V Gorici je namreč tako društvo za razvoj slov. obrtništva potrebno in po mojem mnenju izpeljivo na sledeči način:

1. Obrtno društvo bodi samo zase in glede lastnega strokovnega delovanja popolnoma neodvisno od trgovcev.

2. Trgovci naj ustanove svojo društvo z delokrogom za trgovce.

3. Skupnost obeh slovenskih korporacij naj bi bila še po potrebi, kadar se gre za skupne interese.

Odprava delavskih knjižic.

Gospod urednik! Moj dopis pod tem naslovom je gospode okoli „Zarje“ precej razburil in gospodje se precej zaletavajo v nas slovenske obrtnike. Bodi jim zato povedano, da slovenski obrtniki v tem oziru nismo osamljeni, da so istih misli tudi obrtniki drugih narodnosti v Avstriji in naj se še tako ponavlja v juliju 1911 od 19 socijalnodemokratskih poslancev v avstrijskem parlamentu podana pesem o stoletja starem madežu, o nadlegi za delodajalca in verigah za delavca, o znamenju suženjstva itd.

Da, delavska knjižica je dandanes še tista opora, katero edino ima še obrtnik kot delodajalec nasproti delojemalcu. Ako se mu še ta odvzame, potem ni on več gospodar položaja, nasprotno delojemalci. Ako se odpravi delavske knjižice, naj se z njimi vred odpravijo tudi obrtna sodišča in še mnoge druge inštitucije, ki bi potem pomenjale res nadlego in verige za delodajalca. Čemu so potem še potrebna obrtna sodišča? Mar zato, da se bo obrtnika vedno šikaniralo, dočim delojemalcu potem radi njegovih finančnih razmer ne moreš do kože.

Naj so si na eni strani zavzeti zastopniki organiziranega delavstva še tako zelo za odpravo delavskih knjižic, moramo mi na drugi strani, oprti na britke izkušnje prakse najodločnejše vstrajati na tem, da se to ne odpravi, ker ta odprava pomeni sočasno tudi vničenje posameznih obrtnih stanov. Ako bodo gospodje v parlamentu res tako zaslepljeni in bodo glasovali za odpravo delavskih knjižic, potem jim bodi povedano na uho, da je to začetek konca za takozvani srednji stan in da so sami ustvarili predigro k veliki drami, katero običajno nazivljamo: Boj delavstva in velekapitalizma.

Obrtno zadružništvo.

Za danes določeni jubilej „Zadruga krojačev, krojačic i. t. d. v Ljubljani“ v svrhu proslave 25 letnice obstoja zadruga je odgoden radi obsojanja vrednih dogodkov v Sarajevu na nedoločen čas.

Skupna obrtniška zadruga v Središču je preložila svoje že naznanjeno slavlje vsled smrti Njega cesarske visokosti nadvojvode in prestolonaslednika Franca Ferdinanda na poznejši čas. Dan slavlja se naznani kasneje.

Rokodelska zadruga v Mokronogu je imela — kakor napovedano — letošnji svoj občni zbor v nedeljo, dne 21. junija dopoldne v prostorih gosp. Al. Majcna v Mokronogu. Občnega zbora, ki ga je vodil načelnik g. Kunstek, se je udeležilo razmeroma malo članov. Na zborovanje je došel tudi zadružni inštruktor gosp. Steska, ki je dajal zborovalcem pojasnila glede najvažnejših točk dnevnega reda. Potem ko je bil izčrpan običajni dnevni red, so zborovalci sklepali tudi o premembi pravil. Pravila hočejo namreč izpremeniti v tem oziru, da ima lahko vsak mojster po tri vaje, oziroma v slučaju, ako deželna vlada temu ne pritrdi, kar se bo tudi najbrže zgodilo, da sme imeti vsak mojster za vsakega pomočnika po enega vajenca. Druga važna zadeva je bila ustanovitev podpornega zaklada za mojstre. Ker pa ni bilo navzočih zadostno število članov, se je samo sklenilo ustanoviti tak zaklad, dočim se s poslovanjem še počaka.

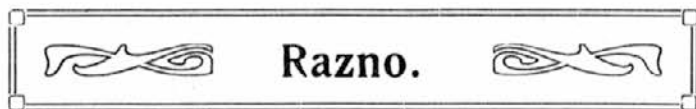
Zadruga modistinj v Ljubljani je imela letošnji svoj občni zbor v torek dne 23. junija 1914 popoldne ob 3. uri v posvetovalnici mestnega magistrata. Poleg zastopnika obrtne oblasti g. dr. Berceta in načelnika „Deželne zveze kranjskih obrtnih zadrug“ g. Franchettija se je udeležilo od 22 le 9 članic zborovanja. Običajni dnevni red ni podal nič posebnega. Računski zaključek za l. 1913 izkazuje 212 K 60 h dohodkov in 28 K 70 h stroškov, torej 183 K 90 h prebitka, dočim znaša zadružno premoženje z obrestmi vred 738 K 24 h, od katere vsote odpade znesek po 370 K na vajenski zaklad. Po poročilu računskih preglednic se načelnici podeli absolutorij. Za načelnico se vnovič izvoli ga. Ida Škof, za načelnice namestnico ga. Ana Maschke, za odbornice gg. Ivana Stöckl, Minka Horvat in Ivana Stegnar, za namestnico pa! gđ. Ana Eberl. Za zastopnico k zvezi se zopet izvoli ga. Ida Škof. V imenik prisednic za pomagalske preizkušnje se določijo vse v to opravičene članice. Pri raznoterostih se sklene, da izda načelstvo posebno okrožnico, s katero se opozarjajo članice, da morajo tudi pri načelstvu naznanjati vse pomočnice in vaje. Dalje se na predlog g. Franchettija sklene v principu, da priredi

zadruga strokovni tečaj za vajenke in se načelstvu naroči, da stori vse za to potrebne korake, obenem pa skuša doseči, da se vrši tečaj tudi za članice. Dnevni red je bil s tem izčrpan.

Deželna zadruga dimnikarjev na Kranjskem je imela svoj letošnji občni v ponedeljek 29. junija 1914 popoldne ob 3. uri v vrtnem salonu hotela „Ilirije“ v Ljubljani. Poleg zastopnika obrtne oblasti g. dr. Berceta, združnega inštruktorja g. Steske in zastopnika „Deželne zveze kranjskih obrtnih zadrug“ gosp. Franchettija se je udeležilo zborovanja 30 članov od 47 iz vseh krajev kranjske dežele. Po običajnem pozdravu je načelnik gosp. Ivan Kernc otvoril občni zbor, konstatiral sklepčnost in podal nato poročilo o delovanju zadruga v pretečenem letu. Računski zaključek za leto 1913 izkazuje 420 K 76 vinarjev dohodkov in 280 K 90 vin. izdatkov, torej prebitka 139 K 86 vin. Računski zaključek se odobri po poročilu pregledovalcev računov. Daljša debata se vname radi proračuna, končno se pa vendar sklone pobirati za leto 1914 združno doklado v znesku K 4— od vsakega člana v svrhu pokritja izkazanega primanjkljaja. Nato je združni inštruktor gosp. Steska obširno predaval o pomenu in namenu obrtnih zadrug ter navzočim vse dobro razložil. Nadaljna točka dnevnega reda so bile volitve. Izvoljen je bil za načelnika zopet Ivan Kernc, za podnačelnika pa Izidor Šoberl iz Jesenic, v odbor so bili izvoljeni Ivan Kolar, Anton Rogelj, Andrej Udovič, Franc Kogej, Adolf Fritz in Emil Štrigelj; za namestnike pa Franc Verhovc, Franc Bedina in Feliks Deisinger. Vsled poziva g. Franchettija sklonejo nato zborovalci, da pristopi zadruga k „Deželni zvezi kranjskih obrtnih zadrug“ in se takoj tudi izvolijo delegati k zveznim zborovanjem, namreč gg. Ivan Kernc, Izidor Šoberl in Adolf Fritz. Ko se je pri raznoterostih obravnavalo še o potrebi spremembe požarnopolijskega reda glede ometanja hiš privatnih strank, je bil s tem dnevni red izčrpan.

Prednost strokovnim zadrugam. V zadnji seji trgovske in obrtne zbornice se je zbornični svetnik gosp. Ogrin bitko pritoževal, da je trgov. ministrstvo razveljavilo ustanovitev Deželne zadruga tesarjev na Kranjskem in to vsled pritožbe ene zadruga, ki bi vsled tega menda zgubila tri člane. Triletno delo je šlo torej po vodi. Sedaj nameravajo tudi zidarski mojstri ustanoviti svojo deželno strokovno zadrugo in te čaka menda na koncu enaka usoda. Zato naj zbornica stori primerne korake, da se take ustanovitve ne ovirajo. To je prav toplo priporočal tudi zbornični svetnik gosp. Franchetti, ki je nasvetoval, naj zbornica odpošlje deželni vladi in trgovskemu ministrstvu vlogo, v kateri se naproša, da se ne ovira ustanavljanje strokovnih deželnih zadrug, ker so strokovne zadruga po mnenju ministrstva samega važnejše nego kolektivne

zadruga in je gotovo intencijam obrtnega reda in posameznim obrtnim kategorijam s tem bolj vstreženo kot pa s kolektivnimi zadrugami. To, da vsled tega zgubi ena ali druga zadruga po enega ali več članov, ne pride v poštev pri koristih, ki jih imajo posamezne obrtne kategorije od strokovnih deželnih zadrug.

Razno.

Prestolonaslednik nadvojvoda Franc Ferdinand umorjen. V nedeljo dne 28. junija popoldne se je pričela širiti pretresujoča vest, da je postal žrtev atentata v bosanski prestolici, v Sarajevu, prestolonaslednik nadvojvoda Franc Ferdinand s soprogo vojvodinjo Zofijo Hohenberško. Oba sta izdihnili zadeta od krogel morilčevih. Nimamo besedi, da bi zadostno ožigosali ta grozni čin. Slovensko obrtništvo gotovo žaluje ob grobu moža, ki je bil določen za vladarja naše države, in da pokaže svojo lojalnost napram vladarski hiši, je načelstvo „Deželne zveze kranjskih obrtnih zadrug v Ljubljani“ z načelniki ljubljanskih obrtnih zadrug pod vodstvom g. Franchettija v petek 3. t. m. dopoldne šlo do deželnega predsednika eks. barona Schwarza, izreklo svoje sožalje in ga naprosilo, da sporoči to na najvišje mesto.

Vabilo na naročnino. Mnogi obrtniki sprejemajo naš list, toda za to, da je treba nakazati, oziroma poravnati naročnino, se jih prav mnogo ne zmeni čisto nič kljub temu, da smo jih k temu pozvali že opetovanokrat in jim priložili tudi položnice. Priznati nam mora vsak, da je tako postopanje najmanj prikladno, pospešiti strokovno organizacijo med slovenskimi obrtniki, nasprotno, da je kakor nalašč ustvarjeno za to, da event. tudi prav močno ovira našo stanovsko organizacijo. Danes stopamo pred vas s 7. številko in pozivljamo vse tiste, ki še niso storili svoje dolžnosti napram upravnistvu svojega stanovskega glasila, da store to nemudoma, ker drugače bi bili prisiljeni, četudi neradi, izvesti že zadnjič naznanjeno, namreč povzeti naročnino po poštnem nalogu. Stanovski tovariši! V lastnem interesu Vas pozivljamo še enkrat, storite svojo dolžnost napram svojemu stanovskemu glasilu in poravnajte čim prej naročnino!

Današnja številka smo vpsalali na ogled tudi nekaterim obrtnikom širom slovenske zemlje, za katerih naslove smo zvedeli šele pred kratkem. Vse te naprošamo, da naj nam vrnejo čim prej list. Ako se ne nameravajo naročiti nanj, ker nam sicer povzročijo samo precejšnje stroške in mnogo dela. Zatorej vsem tem še enkrat: ako lista ne naročite, vrnite ga čim prej! Po prejemu treh številok smatramo v smislu razsodb najvišjega sodišča vsakega prejemalca lista tudi že za svojega naročnika.

Širite stanovsko glasilo med tovariši! Vsaka organizacija je brez svojega osrednjega glasila brez moči in tudi brez pravega upliva. Organizacija se dvigne še le takrat, kadar ima svoje posebno glasilo, ki je nekaka posredovalnica med centralnim vodstvom in posameznimi člani. Zato bi bilo tudi nekako treba, da bi bili vsi člani naših obrtnih organizacij naši naročniki in iz tega razloga naprošamo dosedanje naše naročnike: Širite stanovsko glasilo med stanovskimi tovariši, priporočajte ga v naročilo, pridobivajte mu novih naročnikov! S tem pripomorete neposredno tudi samemu sebi. Čim več ima namreč naročnikov, tem več tudi lahko nudi. Še enkrat tedaj: Na delo, na agitacijo za stanovski list, da mu pridobite vsak vsaj po enega novega naročnika!

Konfiscirani. Zadnjo številko nam je državno pravdnštvo zaplenilo in sicer zaradi notice „Noblesa“, katero smo dobesedno posneli po tržaškem „Trgovskem Listu“. Kakor smo pozneje dognali, je isto notico prinesla tudi tržaška „Edinost“. Oba lista sta na koncu še dostavila, da naprošata slovenske, srbske in hrvatske liste za ponatis te notice. Mi smo to storili in zato nas je državno pravdnštvo zaplenilo, češ da je bojkotna notica. Proti zaplembi smo se pritožili in 1. julija se je o našem ugovoru vršila pred ljubljanskim deželnim sodiščem razprava. Toda sodišče je naše ugovore zavrnilo in potrdilo zaplembo, češ da vsebuje navedena notica bojkot v smislu § 302 kaz. zak. Pri tem položaju ne moremo drugega kot opozarjati na to, da je v Trstu ista notica izšla dvakrat, da se torej v Trstu avstrijski zakoni tolmačijo drugače kot v Ljubljani. Prav radi vsled tega pritrdimo prislovcu, da paragraf ostane paragraf, pa ga postavi na noge ali pa na glavo.

Kdor ni sprejel 6. številke »Obrtnega Vestnika«, naj je nikaar ne reklamira, ker bi mu ne mogli z njo postreči. Kakor javljamo na drugem mestu, nam je to številko državno pravdnštvo zaplenilo in ker se je zaplemba izvršila še-le drugi dan, nam potem ni bilo mogoče prirediti nove izdaje. Kar smo pa drugače imeli številke odveč, jih je državna policija zasegla. Zatorej 6. številke ne reklamirajte!

Korupcija povsod. O priliki zadnjega občnega zbora dunajske zadrage krojačev je prišlo med zborovanjem do prav burnih prizorov, ker so prišli v razpravo slučaj, ki z uprav bengalično lučjo osvetljujejo korupcijo in skandale, ki se ponavljajo v Avstriji. Podnačelnik zadrage se je pečal najprej z afero uniform uslužbencev dunajskih cestnih železnic. Kljub temu, da se je združnemu načelstvu opetovanokrat zagotovilo na dunajskem magistratu, da se odkažejo dela za te uniforme zadrugi, dalje da je bila ponudba zadrage pri garantirano dobrem blagu za 88.000 K cenejša kot pa

ponudba sirovinske oblačilnice, privatnega društva, kateremu načeljuje občinski svetnik Nejezchleba, se je oddalo uniformiranje uslužbencev cestnih železnic za tri leta temu društvu in ne zadrugi. Razumljivo je, da je to poročilo vzbudilo strahovito razburjenje. Iz nadaljnjih poročil o tem zborovanju posnamemo: Vsled intervencije načelstva se je oddalo od vojaškega erarja zadrugi 45.000 montur po sledečih cenah: Za hlače 92 h, za bluzo 1 K 32 in za suknjo 2 K 95 h. Prošnja za 25 % povišanja teh cen še ni rešena. Za sedaj mora sicer zadruga pri vsakem kosu nekaj doplačati, vendar pa imajo revni mojstri vsaj nekaj za življenje. Dalje se je razpravljalo o dunajskih blagovnih dobavnih aferah. Pri največjih tvrdkah v konzorciju dobaviteljev in sicer pri Butschowitzer in Löw v Brnu so namočili notranjost blagovnih bal z vodo tako, da se je blago močno napilo in mnogo pridobilo na teži. Ker se je blago prevzelo in plačalo po teži, znaša vojaškemu erarju povzročena škoda milijone. Moravski deželni poslanec Beran, pravi razkrivatelj teh skandalov, je opisoval nato brezmejno izkoriščanje moravskih domačih delavcev. Dočim erar plačuje podjetnikom za hlače 1 K 87 h, so plačevali ti 2000 domačim delavcem po 44 h mezde od hlače. Skozi dvajset let je bil na ta način vojaški erar opeharjen in ogoljufan, oziroma prikrajšan za milijone. — Tako se glasi poročilo, ki nam daje pač dovolj jasn vpogled v koruptne razmere, na katerih je prav občutno prizadet obrtni stan.

Preklicani dokaz vsposobljenosti. Pred upravnim sodiščem se je razpravljalo 20. majnika t. l. za obrtnike prav zanimiv slučaj. Stvar je v kratkem naslednja: Imejatelj dunajske steklarske tvrdke Henrik Szallay je dobil l. 1911 od magistrata s pritrditvijo zadrage steklarjev obrtni list za izvrševanje steklarskega obrta. Čez nekaj časa pa je odredilo namestništvo vsled anonimne ovadbe, da se razveljavi g. Szallayu podeljeni obrtni list radi pomankljivega, v obrtnem redu predpisanega dokaza vsposobljenosti. Gosp. Szallay je sklenil l. 1906 z nekim steklarjem učno pogodbo, na podlagi katere naj bi potem pri tem mojstru delal dve leti kot vajenec in tri leta kot pomočnik in je tudi delal. Po obrtnem redu iz l. 1907 je pa triletna učna doba potrebna in ker je manjkalo eno leto učne dobe, je smatralo namestništvo dokaz vsposobljenosti pomankljiv. Rekurz na trgovsko ministrstvo je bil brezuspešen in tako je prišla cela zadeva pred upravno sodišče, ki jo pritrdilo nazoru namestništva z utemeljitvijo, da je vprašanje dokaza vsposobljenosti v konkretnem slučaju presojati z ozirom na šele l. 1911 podeljeni obrtni list na podlagi novega obrtnega reda. Ta pa predpisuje triletno učno dobo. Svoj čas od zadrage izdano pritrdilo je brezpredmetno, ker se s tem ni moglo premeniti združnih pravil, ki predpisujejo tudi triletno učno dobo.

Tečaj za krojače in krojačice v Ljubljani. Poročali smo, da se pričneta taka tečaja v Ljubljani dne 30. junija. Vsled prireditve čevljarskega tečaja v Kranju pa sta se morala ta tečaja preložiti in se radi tega otvorita še-le 3. avgusta.

V železniški svet je izvolila kranjska trgovska in obrtna zbornica svojega predsednika g. Ivana Kneza, za njegovega namestnika pa g. Kamila Pammerja.

Brivska obrt — nekoncesijonirana. Poročali smo, da je v zadnji seji obrtnega sveta c. kr. trgovskega ministrstva prišel v razpravo predlog g. Franchettija glede koncesijoniranja brivske obrti. Prvi oddelek pa je ta predlog zavrnil, ker je proti temu zavzelo stališče ministrstvo samo. Zastopnik ministrstva je izjavil, da bi potem moral odpasti dokaz vsposobljenosti itd. itd., skratka bil je z dušo in telesom proti. Pač pa je rekel, da se o priliki redigiranja, ozir. noveliranja sedanjega obrtnega reda da to doseči. No, zdi se nam, da je bil to le prazen izgovor.

Navodila in nasveti.

Nevarnostni razredi pri zavarovanju zoper nezgode. Pričakovalo se je, da bode naša osrednja vlada glede razdelitve nevarnostnih razredov pri zavarovanju zoper nezgode vprašala za mnenje tudi prizadete kroge. Za čas od 1. januarja 1915 do 31. decembra 1919 se imajo namreč ti razredi na novo razdeliti. Toda kakor smo se varali že večkrat, tako smo bili prevarani tudi to pot. Ta razdelitev se je namreč že izvršila in sicer prav tiho v času od 18. do 28. majnika. Pri ministrstvu za notranje zadeve so se namreč vršila tozadevna posvetovanja in so bile tam zastopane vse zavarovalnice, namreč iz Dunaja, Solnograda, Prage, Brna, Gradca, Trsta in Lvova. Šele sedaj nam je mogoče zvedeti podrobnosti teh posvetovanj. Zastopniki posameznih zavarovanj podvrženih obratnih skupin so se pritožili, da poslovanje pri teh zavarovalnicah požre velikanske vsote. Konstatiralo se je, da se izplača pri letnem prometu 7 milijonov kron en milijon samo na plačah. Od l. 1907 do l. 1911 so n. pr. dunajski delodajalci plačali sami 33 milijonov kron tamošnji zavarovalnici. Od leta 1910 so prispevki tako visoki, da imajo zavarovalnice lepe prihranke. Predsednik posvetovanja sekcijski svetnik dr. vitez Wolf pa je izjavil, da je znižanje prispevkov neizvedljivo in da bi se morali prispevki posameznih skupin zvišati, ako bi se drugim skupinam znižali. Zastopniki zavarovalnic so pri tem izjavili, da je s sedanjimi pribitki treba pokriti milijonske dolgove prejšnjih let. Glede uradništva so pa trdili, da ga je zato toliko treba, ker vlagajo podjetniki mnogo rekurzov, ki zahtevajo mnogo dela in uradnikov! Da, nekako tako so govorili ti zastop-

niki, kakor da bi bila še posebna milost in naklonjenost z njih strani, ker se prispevki ne zvišajo. S tem je menda nova razdelitev obrtov v nevarnostne razrede že končana in potrebuje samo še pritrdila s strani zavarovalnega sveta. Praška zavarovalnica zoper nezgode namreč že razpošilja neke vprašalne pole na delodajalce, ki naj bi bile nekaka podlaga za novo razdelitev. Temu vzgledu boste menda v kratkem sledili tudi graška in tržaška zavarovalnica. Že danes priporočamo vsakemu obrtniku, ki dobi morda tako vprašalno polo, da jo v svojem lastnem interesu izpolni kar natančneje in resnici odgovarjajoče. Zlasti naj se detajlirano navedejo vse okolnosti, ki znižajo nevarnostni razred. Tako je zlasti navesti vse varnostne odredbe, zaprtje in tam, kjer je to vpeljano, da streže stroju mojster sam, pomočniki in vajenci pa nikoli, zlasti tudi to.

Vprašalnica.

Vprašanje št. 16. Nekateri zidarski mojstri pri nas posojajo drugim svojo obrt s tem, da jim dajo svoje table, torej nekako zakrivajo s svojo koncesijo neupravičence, da izvršujejo na škodo zidarskih mojstrov zidarsko obrt ter občutno konkurirajo, ker jim ni treba plačevati ne davkov, ne bolniške blagajne in sploh ničesar, dočim moramo mi vse. Ali se sme tako zakriti?

Odgovor: Prikrivanje, kakoršnega označujete v vprašanju, je po § 133 c) obrtnega reda kaznjivo (globa od 20—1000 K, oziroma 1 dan do 3 mesece zapora). Treba je samo take ljudi naznaniti pristojni obrtni oblasti.

Vprašanje št. 17. Prosim, razložite mi podrobno pravice zidarskih mojstrov, zlasti onih zidarjev z omejeno koncesijo. Katera dela smejo prevzeti itd.? Ali se smejo imenovati zidarske mojstre?

Odgovor: V krajih, ki niso kakor na Kranjskem del Ljubljane izrecno izvzeti, sme zidarski mojster vrhotalne in druge sorodne stavbe sam voditi in izpeljati, a monumentalne stavbe, velika gledališča, slavnostne dvorane, razstavna poslopja, muzeje, cerkve in druge posebno težke stavbe s konstrukcijami, ki so v statičnem oziru važne, sme zidati le pod vodstvom stavbenika.

V vseh neizvzetih krajih se sme zidarski mojster glede tesarskih, kamnoseških in vodnjakarskih del tudi

Častite naročnike in bralce prosimo, naj se ozirajo pri nakupu svojih potrebščin na oglase v našem listu. »Obrtni Vestnik« mora postati ognjišče organizacije slovenskih obrtnikov, zato se ravnajte po geslu »Svoji k svojim!«

posluževati dotičnih, za ta dela upravičenih obrtnikov in v slučaju, da v političnem okraju, kjer se stavba gradi, ni polnoupričenih tesarskih, kamnoseških ali vodnjakarskih mojstrov, sme zidarski mojster ta dela izvršiti tudi po lastnih pomožnih delavcih.

Glede drugih stavbnih del, ki spadajo v obseg kakega drugega koncesijoniranega ali rokodelskega obrta (vodovodni, plinovodni, elektrovodni instalater, mizar, ključavničar, sedlar, pleskar, klepar i. t. d.) se mora zidarski mojster posluževati edinole tistih obrtnikov, ki so za taka dela upravičeni.

V krajih, ki sta jih c. kr. notranje ministrstvo in trgovinsko ministrstvo dogovorjeno z deželnim odborom izvzela (na Kranjskem le Ljubljana) sme zidarski mojster le taka dela samostojno izvrševati, za katera ni potrebno sodelovanje raznih drugih stavbnih obrtnikov, ako bi bilo tako sodelovanje potrebno, bi smel dotične stavbe izvršiti le kak stavbenik in še ta bi se moral v takih izvzetih krajih posluževati glede tesarskih, kamnoseških in vodnjakarskih del tozadevnih obrtnikov, in bi se tedaj v izvzetih krajih stavbenik nikakor ne le glede tistih del, ki spadajo v obseg kakega drugega koncesijoniranega ali rokodelskega obrta, moral posluževati upravičenih obrtnikov.

Da se dobi koncesija za zidarskega mojstra, se po zakonu o stavbnih obrtih z dne 26. decembra 1893., drž. zak. št. 193, zahteva poseben dokaz usposobljenosti. Prosilec se je moral 1) izučiti v zidarstvu in sicer kot vajenec, ozir. v kaki strokovni šoli, 2) nadalje je moral najmanj šest let se izobraziti v tej obrti in sicer je moral biti od teh šest let vsaj dve leti polir ali delovodja (pri absolventih višjih šol se doba praktične uporabe skrajša; pri onih pa, ki nimajo dokaza pod 1), se ta doba za dve leti podaljša), 3) končno mora napraviti preizkušnjo za zidarskega mojstra pri posebni komisiji (pri c. kr. deželni vladi ali namestništvu).

Poleg tega mora biti prosilec seveda povsem zanesljiv, in ne sme biti proti podelitvi zaprosene koncesije nobenih zaprek s stališča varnostne, нравstvene, zdravstvene, požarne in prometne policije, sicer mu deželna politična oblast ne da koncesije.

Stari zidarski mojstri, ki so dobili zidarsko koncesijo pred omenjenim zakonom o stavbnih obrtih iz leta 1893 in kojih koncesija ni izrecno omejena, imajo iste pravice kakor gori imenovani zidarski mojstri, ki so dobili od c. kr. deželne vlade (namestništva) na podlagi gori navedenega dokaza usposobljenosti koncesijo zidarskega mojstra.

Obseg obrtne pravice zidarskih mojstrov je dokaj obširen, a dokaz usposobljenosti za naše razmere tudi precej strog. Vsled tega je c. kr. deželna vlada za Kranjsko z naredbo z dne 28. decembra 1894, dežel. zak. št. 3. ex 1895. na predlog kranjskega deželnega

odbora in na podlagi § 6 zakona o stavbnih obrtih odredila, da smejo c. kr. okrajna glavarstva na Kranjskem izjemoma izdajati omejene koncesije za zidarsko obrt. Za tako omejeno koncesijo se ne zahteva posebno strog dokaz usposobljenosti, temveč vže zadostuje štiriletna uporaba v zidarski obrti, a take koncesije se smejo izdajati le za natanko določene kraje in le potem, ako je dana krajevna potreba. Obseg te pravice ni samo krajevno omejen, temveč se tudi razteza edinole na dela **ob stavbah**, ki so v kraju **v navadi**. Tak zidar z omejeno koncesijo se ne sme imenovati zidarski mojster, temveč edinole zidar (z omejeno koncesijo). Napisi na obrtnikovem stanovanju in na deskah ob stavbah se smejo seveda tudi le tako glasiti in se ne smejo zidarji z omejeno koncesijo posluževati napisa „zidarski mojster“. Kakor omenjeno, sme po zakonu o stavbnih obrtih tak zidar izvrševati le dela ob stavbah, ki so v kraju v navadi. Po tem besedilu bi bil zidar z omejeno koncesijo pač le upravičen izgotoviti manjše stavbe, kakor prezidave, prizidave, hleve itd. ter morebitne poprave izvršiti.

Posredovalnica.

Naša posredovalnica je namenjena posredovanju med obrtniki, zlasti pa posredovanju služb. Pri posredovalnici se računa tako za delodajalca kakor delojemalca beseda po 5 vinarjev, najmanj pa 50 vinarjev, tudi če ima oglas manj nego 10 besedi.

Pristojbina naj se nakazuje naprej in sicer v poštinih znamkah.

Trije vajenci se sprejmejo za brivsko obrt. Kje, pove Deželna zveza brivcev v Ljubljani.

Nujno se išče sedlar (zaveden Slovenec) za ogrožen slovenski kraj na Sp. Štajerskem. Kraj pove upravništvo. Za odgovor je priložiti znamko.

Dva čevljarska pomočnika in enega **vajenca** sprejme takoj Franc Lukek, čevljarski mojster v Št. Rupertu na Dolenjskem.

Za krojača ali mizarja prikladni prostori na dobrem mestu se prodajo ali dajo v najem. Pojasnila daje Matevž Pečar v Radni pri Sevnici.

Za krojače, krojačice in šivilje!

V Zagrebu, glavnem mestu Hrvatske, obstoja od kr. zem. vlade dovoljena

krojaška šola,

kateri ni primere na celém kontinentu. Tu se izučijo vsakdo temeljito krojiti kakor tudi šivati in to po novem, od lastnika samega izumljenem sistemu. Ženske morejo istotako šivati svoje ali svoje obleke. Kdor se hoče prepričati o vrednosti te šole, naj se preje vpraša ali si naj naroči po ceniku kak kroj ter ga preizkusi. Zlasti samostojni moški krojači lahko to store, ako primerjajo mere s svojimi nepravilnimi vzorci. Lastne hrv. knjige za samouke. Navodila za jemanje mere mojega najnovejšega anatomskega sistema in prospekt pošljem zastonj.

Ravnatelj: Josip Pest, Zagreb, Jelačićev trg 19.

Škatlje za shranjevanje blaga
v trpežni obliki

Trgovske knjižice

Kartoni za razpo-
šiljanje
klobas, masla, oblek, perila in drugega blaga.

za odjemalce v platno vezane se dobe najceneje pri

Ljubljanski kartonažni tvornici I. BONAČ v Ljubljani.

Blagovoli naj
se vprašati.

Trgovina z usnjem na debelo in drobno
K. A. Kregar, Ljubljana Sv. Petra cesta št. 21—23.
Telefon 96.

Priporoča svojo največjo zalogo raznovrstnega
tu- in inozemskega usnja, dalje vseh vrst **podplatov**
(Vache-Coupon) najboljših znamk. Velika izbor gornjih delov
za čevlje iz čohovine, teletine gladke, boks goveje, boks te-
letine in ševro. Največja zaloga **raznovrstnih kopitov** v vseh
modernih oblikah. Bogata izbor vseh v čevljarsko stroko spadajočih potreb.

2 K in več na dan

lahko zasluži doma v sobi **vsakdo**, kdor si naroči
stroj za pletenje nogavic, rokavic, jopičev itd. Poduk,
ki traja **le nekaj dni**, je brezplačen. Za **trajni**
zaslužek jamčim vsakemu naročniku.

Franc Kos, Ljubljana Sodna ulica.

Fotografični atelier

VIKTOR

v Ljubljani Bethova ulica št. 7, po'eg
„Kranjske hranilnice“.

se priporoča za izvršitev
modernih portretov.

Umetni zobje

Brez ruvanja zobnih korenin
se ustavljajo ameriški
umetni zobje, posamezno ali
cela zobovja, izvzemši ne-
delje in praznike vsak dan
od 8. ure zjutraj do 6. ure
zvečer v konces. zobarskem
ateljeju

O. Seydl, Ljubljana,
Stritarjeva ulica 7.

Priznani krojaški salon za gospode

Ivana Magdiča v Ljubljani

Dunajska c. 20, nasproti kavarni Evropa

se priporoča
za izdelovanje oblek.
Zaloga angleškega blaga.

Mestna hranilnica ljubljanska

Ljubljana, Prešernova ulica št. 3.

Največja slovenska hranilnica.

Denarnega prometa koncem

leta 1913 K 700.000.000.—

Vlog „ 43.500.000.—

Rezervnega zaklada „ 1.330.000.—

Sprejema hran. vloge vsak delavnik in jih obrestuje po

4 1/2 %

brez odbitka. Hranilnica je pupilarno varna in stoji pod
kontrollo **c. kr. deželne vlade.**

Za varčevanje
ima vpeljene

za podpiranje obrt-
nikov in trgovcev pa

domače hranilnike,
Kreditno društvo.

Instalater **Fr. Sax**

konces. elektrotehnik,
Ljubljana, Rimska cesta 19.

se priporoča kot **specialist**
vsakovrstnih električnih naprav.

Sprejema tudi naročila na deželo.

Štampilije

vseh vrst za
urade, obrtnike,
zadruge itd.

Anton Černe

graver
in izdelovatelj
kavčukovih
štampilij

Ljubljana,
Šelenburgova ul. 1.
Ceniki franco!

Pivovarna GÖSS

priporoča svoje priznane
priljubljene izdelke

marčna, cesarska, vlešana,
eksportna in bavarska piva
v sodčkih in steklenicah.

Zastopnik: FR. SITAR v Sp. Šiški.

Tovariši obrtniki!

Priporočajte in širite povsod svoje glasilo

»Obrtni Vestnik«!

Vinska trgovina

Peter Stepič, Šiška 256

priporoča svojo veliko zalogo zjam-
čeno **naravnih vin** iz dolenj-
skih, goriških, istrskih in štajerskih
vinskih gor.

Filip Pristou

specialni atelje za slikanje
napisov na steklo, kovine,
les, žid, platno itd.

Ljubljana, Hotel „Malič“
nasproti glavne pošte.

Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani.

Kupuje in prodaja

vse vrste rent, zastavnih pisem,
prioritet, komunalnih obligacij,
srečk, delnic, valut, novcev in
deviz.

Promese izdaja k vsakemu Zrebanju.

Delniška glavnica K 8.000.000.—, Rezervni zaklad K 800.000.—,

Zamenjava in eskomptuje izžrebane vredn. papirje in vnovčuje zapale kupone.

Daje predjume na vrednostne papirje. — Zavaruje srečke proti kurznim izgubi.

Vinkuluje in devinkuluje vojaške ženitninske kavicje.

Eskompt in inkaso menic. — Borzna naročila.

Podružnice v Celovcu, Trstu, Sara-
jevu, Spiljetu, Gorici in Celju.

Denarne vloge sprejema

v tekočem računu ali na vložne knjižice
proti ugodnim obrestim. Vloženi denar
obrestuje od dne vloge do dne vzdiga s

4 1/2 % čistih.

Promet s čeki in nakaznicami.